

Хвiчiя Катерина

к.е.н., доцент, докторант

Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»

м. Харків, Україна

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ У ВИМІРІ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах глобалізації ринків, зростаючою конкуренції, значних трансформаційних процесів і розвитку нових інститутів проблема циклічності розвитку підприємств реального сектору економіки одержує друге народження і потребує поглибленого осмислення рушійних сил організаційного розвитку, способів досягнення життєздатності економічних систем та факторів, які визначають результативність дій на кожному етапі ділового циклу.

Дослідженню життєвого циклу підприємства присвячено роботи в області теорії організації, теорії організаційних змін, теорії організаційної екології, проведено узагальнення теоретичного знання та емпіричного досвіду [1, 2, 3, 4, 5]. Але єдиної думки щодо стадійності процесу, характеристик стадій та «еліксиру молодості й успішності» організації досі не досягнуто.

Завдання даного дослідження полягає у визначенні оптимальної моделі життєвого циклу та факторів кожної стадії, які забезпечують динамічну рівновагу підприємства – суперсистеми.

Теоретичне узагальнення існуючих моделей організаційних змін дає змогу зробити їх чітко виражену диверсифікацію на статичні та динамічні. Перші розглядають систему в ракурсі найвпливовіших факторів, які самі по собі є запорукою успіху. Другий тип моделей описує підприємство у динаміці і завдає процесутворюючий фактор, яким найчастіше є організаційні інструменти. Як видно з табл. 1 у сучасній парадигмі організаційних змін превалюють трьохстадійні моделі, динамічна рівновага яких досягається через організаційні перетворення.

Таблиця 1

Моделі життєвого циклу підприємства

Динамічні моделі			Статичні моделі		
Автор концепції	Пусковий фактор	Кількість стадій ЖЦ	Автор концепції	Пусковий фактор	Кількість суттєвих факторів
К. Левін	Групова поведінка	3	Берк, Літвін	Зовнішнє середовище	12
Дж. Коттер	Організаційна культура	8	К.Фрайлінгер, І. Фішер	Свідомість працівників	5
Дж. Дак	Емоційний стан людини	5	Т. Пітрес, Р.Уотерман	Конкурентна перевага	7

Продовження табл. 1

Н. Тічі, М.Діванна	Організаційна культура	3	М. Вайсборд	Поведінка керівника та індивідів	6
Е. Даунс	Фінансові та організаційні механізми	3	Е. Петтігрю	Поведінка людини	5
Г. Ліппіт, У.Шмідт	Управлінські навички	3	У. Торберт	Поведінка персоналу	1
Л. Грейнер	Управлінські навичка	5	М Бір, Н.Норія	Фінансові та організаційні інструменти	2
Ф. Ліден	Маркетингові та організаційні інструменти	4	Дж. Хайят	Персонал	5
Д. Кац, Р.Канн	Організаційна культура	3			
Р. Куїнн, К.Камерон	Організаційна культура	3			
Б. Скотт	Організаційні механізми	3			
Дж.Кімберлі	Організаційна культура	3			
І. Адізес	Організаційні інструменти	10			
Д. Міллер, П.Фрізен	Організаційні інструменти	5			
А.І.Прігожин	Організаційні, маркетингові, фінансові інструменти	3			
Є.Емельянов, С.Поварніцина	Організаційні інструменти	6			
Ю.Мироненко, А.Тереханов	Організаційні зміни	7			

Логіка даного дослідження схиляє нас до прийняття чотирьохстадійної моделі життєвого циклу підприємства – народження, зростання, зрілість, спад. Фінансова система на кожній стадії циклу має генерувати вектори інвестування у відповідності до пріоритетів даної стадії з метою збільшення тривалості найбільш «плодоносною» другої стадії, підготовки та забезпечення генерації нової стадії зростання наприкінці стадії зрілості. Індикатором останнього є зменшення та відсутність приросту продажів продукції (рис. 1).

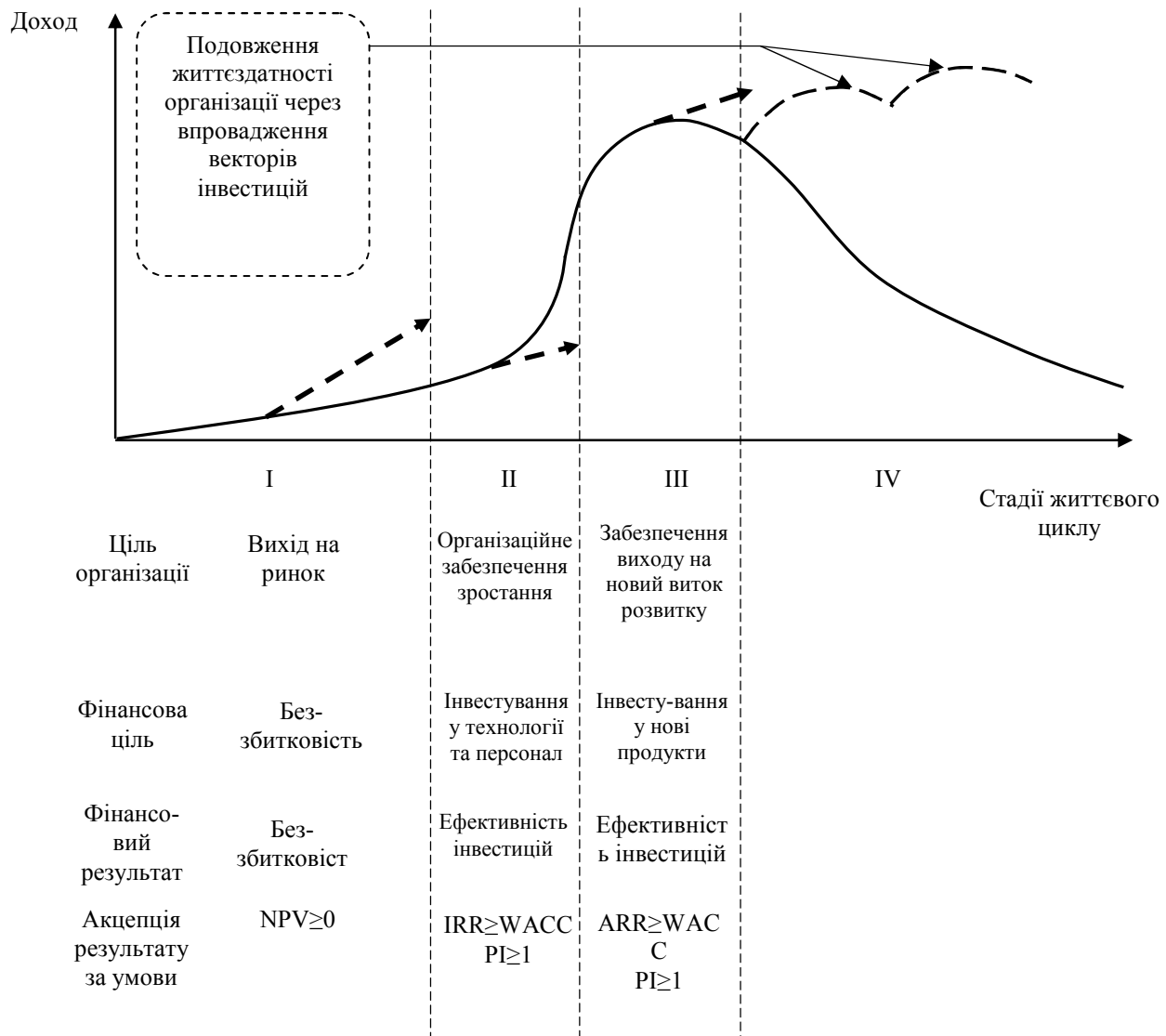

Рис. 1. Вектори інвестицій фінансової системи підприємства в контексті життєвого циклу

Вектори інвестицій представляють собою спрямований відрізок, координатами якого є обсяг вкладень фінансових ресурсів у об'єкти найвищої пріоритетності підприємства та тривалість цих вкладень. Вектор інвестицій є графічним зображенням декомпонованого фінансового потоку, якщо його декомпозиція відбувалася у відповідності до принципу результат-орієнтації.

Таким чином, забезпечення динамічної рівноваги, як результату діяльності підприємства, досягається через інвестиційне стимулювання напрямків найвищої пріоритетності, які визначають відповідно до стадій життєвого циклу. Автор вважає доцільним використання чотирьохстадійної моделі життєвого циклу, в контексті якого завданням фінансової системи підприємства стає формування таких векторів інвестицій, які б сприяли пролонгації стадії зростання та забезпечували перехід від стадії зрілості до нового витку зростання.

Список використаних джерел

1. Широкова Г.В. Жизненный цикл организации: концепции и российская практика / Г. В. Широкова. – С.-Петербург. гос. ун-т, Высшая школа менеджмента. – 2-е изд. – Санкт-Петербург : Высшая школа менеджмента, 2008. – 478 с.
2. Левин К. Теория поля в социальных науках / [Пер. Е. Сурпина]. – СПб.: Речь, 2000. – 368 с.
3. Kimberly J. R. The Organizational life cycle : issues in the creation, transformation, and decline of organizations / John R. Kimberly, Robert H. Miles – Proquest Info & Learning, 1980. – 492 p.
4. Адизес И. К. Управление жизненным циклом корпорации / И. К. Адизес; пер. с англ. – СПб. : Питер Пресс, 2007. – 383 с.
5. Greiner L. E. Revolution is still inevitable / L. E. Greiner // Harvard Business Review. – 1998. – № 76 (3). – P. 62–63.

Хомин Ірина
к.е.н., старший викладач
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ДЕФОРМАЦІЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ (аналітичний аспект)

Синтезовані показники, які характеризують теперішній стан вітчизняного аграрного сектору, зокрема, обсяг валової продукції, валова додана вартість, продуктивність праці тощо, на перший погляд, дають підстави для тверджень різних експертів, що він стрімко розвивається. Однак під аналітичним аспектом такі висновки видаються не надто переконливими, оскільки в цьому контексті мова мала би йти в першу чергу про збалансований розвиток його галузей, позаяк нинішнє гіпертрофоване викривлення співвідношення галузей рослинництва й тваринництва лише посилює кризові явища. Адже Україна втратила стосовно виробництва сільськогосподарської продукції за період реформування навіть ті здобутки, які вже мала в минулому. А тривалий дисбаланс цих галузей невдовзі може стати загрозою національній продовольчій безпеці.

На цьому тлі алогічним виглядає те, що замість концентрації виробництва, маємо кратне зростання суб'єктів господарювання, більшість з яких є дрібноземельними, отже не можуть застосовувати інтенсивні технології виробництва. Водночас різко зменшилася кількість зайнятих в аграрному виробництві, відтак значна кількість селян стала безробітною.

При цьому, не дивлячись на те, що потреба населення в продуктах харчування тваринного походження не задовольняється навіть наполовину, поголів'я тварин і відповідно виробництво м'яса ще й зараз зменшується, отже на